

זרע שמשון המפואר

עם פירוש פרי שמשון

קובץ דרושים ערבים ומתוקים, מרגליות זוהרות באור יקר, מתורת רבינו סיני ועוקר הרים, הפועל ישועות בקרב הארץ. רבינו החיד"א וגדולי הדורות העידו עליו גדולות ונצורות.

המקובל האלקי החכם
רבי שמשון חיים נחמני זיע"א
בן רבי נחמן מיכאל זיע"א

מחבר הספרים הקדושים
'תולדות שמשון' ו'זרע שמשון'
אשר בירך והבטיח בני חיי ומזוני טבי ללומדים בתורתו,
ורבים נושעו בזכותו בכל מילי דמיטב.

בום ישועות

ליקוט מהמחברים זי"ע אשר אמרו שהלימוד
בספריהם פועל ישועות, ומהמחברים זי"ע
שנפטרו ללא זש"ק וטמנו כוחם בספריהם,
העוסקים בתורתם זוכים לישועות כמפורסם.

מכון תולדות שמשון

ל"ג האון המקובל חסידא קדישא
רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע

לפמוד - להעננה - להוושע.

שם ושארית לפרנס

גליון תע"א | פרשת חיי שרה

פרשת חיי שרה ריש חידוש ה

ביאור הפסוקים שאברהם לא רצה לקבל השדה במתנה

פסוק 'השדה נתתיה לך והמערה אשר בו וכו' [לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתד] (בראשית כג, יא)^א.

הקשו המפרשים (קושיה א'), איך עפרון חזר בו מדבורו, שמתחלה הראה עצמו נדיב לב לאברהם לתנה לו במתנה ולבסוף רצה למכרה בדמים. ותוצו, שמה שאמר מתחלה לתנה במתנה, לא אמר אלא כנגד בני חת כדי שלא יבואו למחר ויטענו השדה מאברהם משום דינא דבר מצרא (כ"מ קח, א)^ב,

ומשום הכי 'לעיני בני עמי נתתיה לך' במתנה, דבמתנה לית בה דינא דבר מצרא (שם ע"ב), אמנם 'ביני וביניך ארץ ארבע מאות שקל כסף'.

וזה התרוץ לא יתכן, שאם כן היה לו לאברהם לתן הכסף בצנעאי, ואדרבא מצינו שנתן לו הכסף לעיני כלם כדכתיב (שם טו) 'וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת' דמשמע שכבר ידעו מהכסף. ואף על פי שתורצם הנ"ל נותן טעם לשבחי, שאם אברהם היה רוצה לקח שדה עפרון היה לו לילך (מעפרון) [לעפרון], ולמה הלך

פרי שמשוון

א. מצאנו בפסוקים משא ומתן בין עפרון לאברהם, ויבואר היטב במאמר שלפנינו. זה לשון הפסוקים (בראשית כג, י - טז): ויעפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר, לא אדני שמעני השדה נתתיה לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתד, וישתחו אברהם לפני עם הארץ, וידבר אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה, ויען עפרון את אברהם לאמר לו, אדני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני וביני מה הוא ואת מתד קבר, וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר. ב. מי שיש לו שדה שמצריה [-גבולותיה] סמוכות לשדה זו יכול לטעון ללוקח, למה קנית שדה זו, הרי אני חפץ לקנותה כדי שתהיה לי שדה אחת גדולה ולא שתי שדות בשני מקומות. אבל במתנה אינו יכול לטעון כך, כי הרי הנותן לא היה נותן לשכנו עוד מתנה. ג. כדי שבני חת יחשבו שקיבל במתנה, ולא יבואו לטעון טענת בר מצרא. ד. יש קושיא אחרת שמתורצת על פי דרך זו, שאברהם חשש לדינא דבר מצרא. ה. נלכאורה צריך עיון, שהרי רשות המצרן בלא קנין אינה כלום (ב"מ קח, א). ואולי יש לומר, שהטעם מבואר שם ברש"י לפי שהמצרן חושש שיקח ממנו מחיר יותר גבוה מפני שהיא חביבה עליו, אבל כאן כבר העלה עפרון לאברהם את המחיר ככל יכלתו מפני חביבותו.

מקדים, בדברי הגמרא בקדושין

ויובן במאי דגרסינן בפרק ג' דקדושין (נט, א), רב גידל היה מהפך בהיה ארעא, אָזל רבי אבא זבנה, אָזל רב גידל קבליה לרבי זירא וכו', אָמר ליה מאי טעמא עבד מר הכי, אָמר ליה לא ידענא, השתא נמי ניתבה ניהליה מר, אָמר ליה זבוניה לא מזבנינא לה דארעא קמייתא היא לא מסמנא מילתא, איבעי לה במתנה נשקלה, רב גידל לא נחית לה דכתיב (משלי טו, כז) 'וְשׁוֹנֵא מִתְּנַת יַחֲדָה', לא מר נחית לה ולא מר נחית לה ומקריא ארעא דרבנן, עד כאן.

עפרון לא רצה למכור שאינו סימן טוב, ואברהם שוא מתנות

והכי נמי, מתחלה עפרון אמר לאברהם בלשון מתנה משום דלא רצה למכור דלא מסמנא ליה מילתא, וכששמע שאברהם היה שונא מתנות והוא לא היה רוצה במכר, אמר לו 'ארץ ארבע מאות שקל כסף' וכו', רמז לו שוי הקרקע כדי שיתנם לו אברהם לא בתורת מקח וממכר רק כדי להנצל מהיה דשונא מתנות יחיה (תירוח קו' א').

אברהם נתן לו כסף בתורה מתנה ולא בתורת קנין

וכן עשה אברהם, שלא נתן לו הדמים בשוי הקרקע רק כמו מתנה אחרת תמורת

הקרקע, משום הכי לא כתב כאן בעת הקניה שעפרון מכר השדה לאברהם, וכן לא כתיב נמי "ויקן" אברהם השדה בכסף ארבע מאות שקל כמו שכתוב בדרך (תירוח קו' ד).

היות ובני חת זכו מההפקד נחשב שקנה מהם

ולפי שמיד שעפרון נתנה במתנה לאברהם סלק ידיו ממנה, וכשאברהם לא רצה לקבלה לא זכה בה והיתה נשאת הפקר לכל בני חת כהיה דרב גידל, משום הכי נקרא שאברהם קנאה מאת בני חת כשנתן הכסף לעפרון (תירוח קו' ג) כ.

ולפי שלא היה כאן לא מכר גמור ולא מתנה גמורה, משום הכי כתיב 'ויקם השדה' וכו', דממילא קם ברשותו של אברהם בנתינת הכסף שעשה לעפרון (תירוח קו' ב) כ.

היות ולא ערערו מדיו בר מצוא, נחשב שקנה מהם

ועוד יש לומר (בתירוח קו' ג), שלפי שבני חת היו יכולים לערער מטעם בר מצוא, נקרא שאברהם קנה השדה מאת בני חת, ומשום הכי כתב קרא 'השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת' ולא כתב "עפרון", לפי שגם מהם לקחה, דאי לאו הכי אין קנינו מעפרון כלום.

ומשום שלפי האמת עפרון לא סלק ידיו

פרי שמשונו

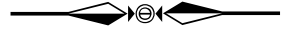
ו. רב גידל חיפש לקנות קרקע מסויימת, ובנתיים רבי אבא קנה אותה. הלך רב גידל והתאונן לפני רבי זירא, והוא הלך והתאונן על זה לפני רבי יצחק נפחא, ואמר לו שימתין עד הרגל. כשעלה רבי אבא להקביל פניו ברגל שאלו מפני מה עשה כן, השיב שלא ידע שרב גידל מחזיר לקנותה, אמר לו אם כן תמכרנה לו, השיב רבי אבא שלא ימכור לו כי היא הקרקע הראשונה שקנה ואינו סימן טוב למכור, אבל הוא מוכן ליתיה לו במתנה. רבי אבא לא נכנס לקרקע מפני שרב גידל חזיר אחריה, ורב גידל לא נכנס אליה מפני שכתוב 'שונא מתנות יחיה', ונשאה הפקר לתלמידים בני בית המדרש. ונקראה שדה של בני בית המדרש, מפני שזכו בה מההפקד. ז. לסיכום, רבי אבא לא רצה למכור את הקרקע משום שהיתה ראשונה אצלו, ורב גידל לא רצה לקבלה בחינם משום 'שונא מתנות יחיה'. ח. היתה לעפרון סיבה שלא למכור קרקע זו, משום שאינו סימן טוב ניתכן שקרקע זו היתה הקרקע הראשונה שלו, או סיבה אחרת שמחמתה לא היה לו סימן טוב למכרה. ט. שאין מובן תיבת 'ארץ'. י. מתורץ, שעפרון לא חזר בו, אלא מתחילה אמר לו שיתנה במתנה היות ולא רצה כלל למוכרה. אך היות ואברהם לא רצה לקבל במתנה, אמר לו 'ארץ ארבע מאות' ורמז לו ששווי הארץ הוא ארבע מאות שקל כסף, ואם ירצה יתנם לו במתנה, ואז ינצל מ'שונא מתנות' שהרי לא קיבל בחינם וגם עפרון לא מכר. יא. היות וקרקע זו היתה כעת מופקרת, יכלו בני חת המתגוררים בסמיכות לזכות בה, ובפועל לא זכו בה, כדי שאברהם יוכל לזכות בה. יב. לכן לא כתוב "ויקן", משום שהשדה לא הגיע לאברהם על ידי מקח וממכר רגיל.

(קושיה ד'), מה צריך היה לו לאברהם לדבר עם בני חת שביקשו מעפרון המצרה, דאמרינן במדרש (ב"ר נח, ז) 'אם יש את נפשכם' סרסוני לי, ואי לאו צלו לי עילוהי, עכ"ל. שהרי הדרך ארץ (-הרגילות) הוא לקח הסרסור מחמת שני דברים, או שידבר עם המוכר כדי שיתן אותו דבר ללוקח יותר בזול, או אם לא ירצה למכרו שידבר עמו הסרסור כדי שיתרצה למכרו. וכאן לא שייכי כלל, שהרי אברהם לא היה מקפיד על הכסף, כמו שנתן לו 'עובר לסוחר' (שם טז), ועדין לא היה יודע אברהם דעתו של עפרון, ושמה היה רצונו הטוב למכרה לו ולמה מתחלה בקש מבני חת שסרסוניה לו. ועוד (קושיה ה'), דרך ארץ לקח סרסור אחד, ולמה לקח אברהם כל בני העיר להיות כלם סרסורים בקניית שדה אחד, וזהו דבר תמה, ואי משום שלא יערערו עליו כנ"ל, הלא היה די לקח רשות מהם.

א. רבה לבטלם ממלאכתם כדי שילוו את שרה

ויש לומר, דכוננת אברהם היתה לבטלם ממלאכתם כדי שיהיו פנויים ויבואו לגמל חסד לשרה ללוותה ולעשות לה כבוד גדול, וכן הוה. כדאמרינן במדרש רבה (שם) 'ועצן עפרון החתי את אברהם באזני בני חת' (שם ט), מכאן שכלן נעלו דלתותיהן וכאו לגמל חסדים לאברהם, עכ"ל, וכתב שם המתנות כהנה שרש"י גורס וכאו לגמל חסד לשרה. ולדידן אלו ואלו דברי אלהים תייתם,

ממנה אלא כדי שיזכה בה אברהם, ועוד שקבל הכסף תמורתה, כתב קרא אחר כך בפרשת ויחי שקנאה מעפרון.

בענין המדרש שאברהם גמל חסד עם שרה

ובענין זה יובן מדרש חז"ל (ב"ר נח, ט) על פסוק (בראשית כג, ט) 'ואחרי כן קבר אברהם' וכו' ה'א הוא דכתוב (משלי כא, כא) 'ודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד', 'ודף צדקה זה אברהם ושמרו דרך ה' לעשות צדקה' (בראשית יח, ט), 'וחסד' שגמל חסד לשרה, 'ימצא חיים' - 'ושני חיי אברהם' וכו' (בראשית כה, ז), עכ"ל.

והוא תמונה (קושיה א'), דמה שיד ענין זה על פסוק זה של 'ואחרי כן קבר אברהם'. (קושיה ב') ומהו הגמילות חסד שעשה לשרה, אי משום קבורה והספד, הלא הפעל חיב בקבורת אשתו ועולה עמו ואינה יורדת אף לאחר מיתה" כדאמרינן בכתבות דף ס"א (ע"א), ומה עשה אברהם יותר מחובתו שכל כך שבחו הכתוב שנקרא גמילות חסד"י. ועוד קשה (קושיה ג'), מה רצונו לומר 'ימצא חיים' - 'ושני חיי אברהם'.

מקדים בענין הבקשה מבני חת

שני טעמים מדוע קרא מבני חת שיסרסורו

וקדם שנבוא לתרוץ המדרש, יש לדקדק

פרי שמשונו

יג. בענין קניית השדה עבור קבורת שרה. יד. ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא חבורן בארץ כנען. טו. ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים. טז. של צדקה וחסד. יז. הבעל חייב לעשות עבור אשתו באופן היותר טוב בעבורה. שאם הוא עשיר, אז היא עולה עמו בדרגתו, ואינו יכול להסתפק לעשות לה כפי מנהג בני משפחתה העניים. ואם הוא עני אך בני משפחתה עשירים, אינה יורדת עמו, צריך לתת לה כפי בנות משפחתה. וכך לגבי קבורה, צריך לקבור אותה באופן היותר מכובד כפי כבודו או כפי כבודיה. יח. כדלעיל 'וחסד' - שגמל חסד עם שרה. יט. וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון כן אחר (בראשית כג, ח). כ. ביקש אברהם שיתחננו ויבקשו עליו (אצל עפרון, יפה תואר). כא. שבאו

ובעוד שהיו פנויים 'קבר אברהם' וכו' כדי שיוכלו כלם לגמל חסד עמה כמו שאמרנו, דכל מקום שנאמר 'אחרי' הוא סמוך^ב, ועין בכראשית רבה פ'רשה מ"ג (טו).

בזכות שגמל עימה חסד האריך ימים

וזהו שאמר המדרש 'ר'דף צדקה' זה אברהם, ו'חסד' שגמל חסד לשרה שתקבר בכבוד גדול יותר, משום הכי 'מצא חיים' וכו' – ו'שני חיי' וכו' (תירוץ קו' א'^ב).

לכאורה היה צריך למות בקיצור ימים כמו שרה

דאמרין בפרק ח' דבבא קמא (גג, א), אמר רב חנן כל המוסר דין על חברו הוא נענש תחלה, שנאמר (בראשית טז, ה) 'ותאמר שרי אל אברהם חמסי עליך'^ב וכתיב (בראשית כג, ב) 'ויבא אברהם לספד לשרה' וכו', תניא נמי הכי אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע, אלא שממנהין לצועק וכו' [יותר מן הנצעק]. והואיל שלשרה נתקצרו שניה אף אברהם היה לו לחיות מעט אחר מיתת שרה, שמן הדין היה שיתקצרו אף ימי חיי אברהם שהרי שניהם נענשים, ומפני מה לא נתקצרו^א. ואם תאמר שנתקצרו חמש שנים שהיה לו לחיות מאה ושמונים כמו יצחק^ב, זה היה לטובתו, שלא יראה עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה^ל.

שמתחלה נעלו דלתותיהן כדי לגמל חסד לאברהם למלאות רצונו, ואחר כך הואיל שכבר היו בטלים באו לגמל חסד לשרה, כמו שהיתה מחשבתו של אברהם (תירוץ קו' ב', ד', ה'^ב).

ב. גילה דעתו שיתכן שיקנה מאחד ולכן צריך לכולם

ועוד יש לומר, דקיימא לן (מו"ק כז, ב), מת בעיר כל בני העיר אסורים במלאכה, וזילת אם יש שם חבורות^ב. ולפי שזה הוא משום כבודו של מת, לכן אברהם למד זה הדין^ב לבני חת כדי שייבטלו מלאכתם לכבוד שרה. ואם אברהם היה מגלה דעתו שאינו רוצה אלא השדה של עפרון, אז כל הבני חת לא היה להם שום עסק עם המת והיו מתרים במלאכה, לכך גלה להם שיש לו צורך מכלם שאם לא תפשר עם עפרון צריך הוא לקח מאחד מהם (תירוץ נוסף לקו' ד', ה'^ב).

תיכף שקרא להם קבר אותה כדי שיגמלו לה חסד

והשתא^א נבוא לבאור המדרש, דקשה ליה מהו 'אחרי' כן קבר אברהם, פשיטא דאין לו לקברה שם עד אשר לא קנה המערה. אלא לפי שקדם זה כתוב 'לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו', שנראה מכאן שכלם היו בטלים ממלאכתן,

פרי שמשון

לגמול חסד עם אברהם, שמחשבתו היתה לגמול חסד עם שרה כדלהלן, ובוה מיושבים שתי הגיטאות במדרש. ב. מתורץ, שהחסד הגדול שעשה עם שרה, הוא מה שקרא לכל בני חת, כדי שכולם ילכו אותה, ויהיה לה בזה כבוד גדול. וזה המטרה שהיה צריך סטור, ודוקא כל בני העיר, כדי שלאחר מכן כולם ילכו אותה. ב. אם יש חבורה שמתעסקת בקבורת הנפטרים, פטורים האחרים מלהתעסק. כ. שאם אין חבורות, חייבים כולם להתעסק עם הנפטר. כ. מתורץ, שאברהם קרא לכולם, כדי שאם עפרון לא ירצה למכור לו, הוא יצטרך לקנות מאחד מבני חת, והיות שאין חבורות כולם שייכים סטורים למקנה לעיני בני חת, ונקבצו ובאו כולם. א. ותיכף ומיד, קברה, ובכך גמל עימה חסד שכולם ליוו אותה והיה לה כבוד גדול. כ. נתבאר, שהמדרש מדייק מהפסק, שכל מה שאברהם קרא לבני חת להיות סטורים במקו, הוא כדי לעשות חסד לשרה. שמידי אחרי סיום המקו, יכבדו את שרה וילוו אותה. ועל זה אמר אברהם, שאברהם שהוא 'ר'דף צדקה' ו'חסד' שעשה לשרה, זכה לאריכות ימים. ויבואר בהמשך, מדוע היה צריך לזכות מיוחדת עבור אריכות ימים. ב. ותאמר שרי אל אברהם חמסי עליך אנכי נתתי שפתיך בחייוך ותרא פי הרתה ואקל בעיניך ולפט ה' ביני וביניך. ל. שנפטרה בקיצור ימים, משום שצעקה על אברהם. ל. שהיא חיתה מאה עשרים ושבע שנים, והוא חי מאה שבעים וחמש. ל. ונתקצרו לו חמשה שנים מחמת שנמסר עליו דין. ל. ולא נחשב קיצור ימים.

אף אברהם שעשה חסד התנהג במשפט

ומלבד מה שכתבנו למעלה במקומו (וירא חידוש ט), אמר רבי אלעזר כל העושה צדקה ומשפט כאלו מלאו לעולם כלו חסד^א שנאמר (תהלים לג, ה) 'אהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ, עכ"ל. ואם אברהם היה עושה צדקה ומשפט, היה כל העולם כלו מלא חסד, ואי אפשר שתשלט מדת הדין בעולם^ב, ואי אפשר נמי שלא לעשות דין באנשי סדום שהרי 'הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט' וכו' (דברים לב, ה). ולכן אמר 'המכסה אני מאברהם' וכו', שכן אברהם אף על פי שהיה אחוז במדת החסד, עם כל זה עושה משפט בעת וזמן הראוי^ג, וזהו דסמיה ליה 'כי ידעתי וכו' לעשות צדקה ומשפט'.

בענין המלאכים שנשלחו לסדום

הטעם שלא נשלח מלאך דין

וזהו הטעם ששלח מלאכי רחמים להפך סדום, כמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית יט, א) 'ויבאו שני המלאכים סדמה בערב', ועין שם. וקשה, למה לא היה אחד מלאך של מדת הדין.

אלא לפי שגמל חסד עם שרה, לכן לא נתקצרו ימיו (תירוץ קו' ג)^ד.

ראה שהארץ ימיו בזכות הגמלות חסד [עם הנפטר]

ואם תאמר, מנלן שבזכות זה היה^ה. יש לומר, דאמרינן במדרש רבה (סב, ג) על פסוק (בראשית כה, י) 'השרה אשר קנה אברהם שמה קבר אברהם ושרה אשתו', בא ללמדך, שכל מי שגמל חסד לשרה זכה לגמל חסד לאברהם^ו. ואם כל מי שגמל חסד לשרה נתן לו אריכות ימים, מכל שכן לאברהם שגרום כל זה החסד^ז. ועוד, שאם היו מתקצרים שני אברהם, לא היה נודע בעולם שכר הגמילות חסד שעשו לשרה. וזהו 'ימצא חיים' וכו' - 'ושני חיי אברהם' וכו'^ח.

ביאור פסוקים נוספים

קשר הפיכת סדום לכן שאברהם עשה צדקה ומשפט

ועל דרך זה לט' יבאר הכתוב (בראשית יח, יט) 'ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט', דמה ענין זה להמכסה אני מאברהם אשר אני עשה' (פסוק יז)^ט, וכי בשביל שהוא עושה צדקה ומשפט לא היה יכול הקב"ה לעשות דין בסדום שלא היו עושים צדקה ומשפט קדם שיגלה את אוננו, בתמיה.

פרי שמשוו

לד. זה מה שאמר המדרש: 'ימצא חיים' - 'ושני חיי אברהם', שבזכות שגמל עימה חסד, זכה לחיים ארוכים, אף שלכאורה היה אמור להיפטר בקיצור ימים, משום ששרה צעקה עליו, ומענישים את מי שצעקו עליו לאחר שמענישים את הצועק. לה. שאברהם האריך ימים בזכות החסד שגמל עם שרה. לו. כל אלו שהשתתפו בהלוויה של שרה, זכו להאריך ימים לפחות עוד שלשים ושמנה שנים, עד שנפטר אברהם אבינו והשתתפו בהלוויה. לז. אם בזכות אברהם זכו אחרים להאריך ימים, בודאי שהוא גרום לכולם לגמול חסד יאריך ימים. לח. שבכך שאברהם האריך ימים אף שמטרו עליו דין והיה צריך למות בקיצור ימים, מוכח לכל המעלה של גמילות חסדים, שהיות שהוא גרום לכולם אריכות ימים, בודאי שראוי לו לקבל אריכות ימים יותר מכולם, ועוד, שאם הוא לא יאריך ימים יבואו לומר שלא ההלוויה גרמה לאריכות הימים, שהרי מי שגרום לכולם לא האריך ימים. לט. שנתבארה מעלתו של אברהם שעשה חסד, יתבאר בדרך אגב. מ. פסוק יז: 'וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה. ובפסוק יט: כי ידעתינו למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. מא. ואין מקום לדון. מב. ראה בוהר (אדרא זוטא רצב, א): כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדון אקרי צדקה, ועלמא מתבסמא בחסד ואתמלא מניה, דכתיב 'אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ. ביאור: כשמידת המלכות שנקראת צדק ויש בה דין מתמתקת ממידת היסוד שנקרא משפט, אז נקראת צדקה, והעולם מתמתק בחסד ומתמלא ממנו, שנאמר 'אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ'. מג. אברהם בעצמו, אף שמילא כל העולם בחסד ואין מקום לדון, מכל מקום גם הוא ציוה על המשפט, וכמבואר בחסד (חידוש ט), שמי שלא הסכים לברך אחר אכילתו, אברהם גבה ממנו תשלום [גבוה] עבור האוכל.

משום שמידת החסד של אברהם מילאה העולם

אלא לפי שמדת הדין לא היתה יכולה לשלט
בעולם, בשביל הצדקה ומשפט שהיה
עושה אברהם, שהיה ממלא כל העולם חסד.

הטעמים שהוצרך ללכת לביתו של אברהם

ולכן המלאך שבא להפך סדום הלך קדם
בביתו של אברהם, כדכתיב (בראשית

יח, ב) וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עֲלָיו^{מד},
וְקָשָׁה לָמָּה אֵי צִטְרִיכוֹ שְׁלֹשָׁה הֲלֹא בְּשָׁנִים

סיכום ריש החידוש:

ויקם שדה עפרון, שקם ממילא ולא כתוב
לשון קנין.

וכן מובן היטב מדוע בפרשתנו מוזכר
השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה
קבר אברהם ושדה אשתו שעיקר הקנין היה
מהם, כמבואר. אמנם בפרשת ויחי שכתוב
אשר קנה אברהם את השדה וכו' מאת עפרון.
החתי מדבר שהם בני חת זכו בה מכח עפרון.

*

ובענין קבורת שרה, יבואר הטעם
שאברהם רצה שכל בני חת יתקבצו כדי
להיות סרסורים בינו לבין עפרון. משום
שרצה שאחר מכן יבואו ללוות את שרה.
ובזה מתורץ סתירה בין הגירסאות, למי באו
בני חת לחלוק כבוד, שבגירסא אחת כתוב
שחלקו לאברהם, וגירסא שניה כתוב שחלקו
לשרה. ושניהם אמת, שאברהם קרא להם
להיות סרסורים, והם באו לחלוק לו כבוד,
ומטרתו בזה היתה, כדי שיחלקו כבוד לשרה.

טעם נוסף, כאשר אדם נפטר, אם אין
חבורות מיוחדות המתעסקות בקבורת המת,
הדין הוא שכל בני העיר צריכים להתעסק
בקבורתו, וכולם אסורים במלאכה עד

יבואר המשא ומתן בין אברהם לעפרון
בפשט חדש שמיישב קושיות רבות בפסוקים.

אברהם ביקש מעפרון שימכור לו
השדה, אך עפרון לא רצה, מפני שזה לא היה
לו סימן טוב למכרה, כמו שמצינו בחז"ל שאין
זה סימן טוב שאדם ימכור את השדה שקנה
ראשון, ולכן הסכים לתיתה לאברהם
במתנה, אך אברהם קיים בעצמו שונא
מתנות יחיה' ולא רצה לקבלה בחינם, וגם
עפרון לא לקחה שוב לעצמו, היות ורצה
שאברהם יזכה בה. והסכים לקבל הכסף
מאברהם, רק בתורה מתנה ולא בתורת
תשלום. ונמצא שהשדה היתה הפקר וזכו בה
בני חת, ואברהם זכה מהם. או שבני חת זכו
בשדה מדין בר מצרא, והם נתנו רשות
לאברהם להשתמש בשדה.

ולכן אמר עפרון השדה נתתי לך
והמערה אשר בו לך נתתיך דהיינו במתנה.
ולא רצה שאברהם יתן לו מעות בתורת מקח
אלא ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינה
מה הוא דהיינו בתורת מתנה, וכך עשה
אברהם וישקל אברהם לעפרון את הכסף וגו'
ולא כתוב ויקן, ולכן מוזכר בהמשך הפסוקים

פרי שמשון

מד. וברש"י: והנה שלשה אנשים - אחד לכשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם. מה. שלא היה
יכול לשלוח מלאך של מידת הדין, מפני שאברהם מילא כל העולם כולו בחסד. מו. אף שלבסוף נהפכה סדום, מכל מקום
הועיל מה שהיו של רחמים, שלא נהפכה צוער. נוכח הועיל מה שהיו של רחמים, שהתעכבו עד הערב, כדמשמע מהמדרש (ב"ר
ג, א): מלאכי רחמים היו והיו ממתנינים וסבורים שמא ימצא להם זכות, וכיון שלא מצא להם זכות ייבואו שני המלאכים
סדומה בערב'.

ימים, יבואו לומר שלא הלוויה גרמה לאריכות הימים, שהרי מי שהביא את כולם לא האריך ימים.

*

ובענין עשיית החסד על ידי אברהם, יבואר שהיות ומילא את כל העולם חסד, היה צריך כביכול ליטול ממנו רשות כדי להפוך את סדום. והקב"ה אמר למלאכים, שבודאי הוא יסכים לזה, שהרי גם הוא בעצמו עושה משפט עם מי שצריך.

וזה מה שכתוב וְה' אָמַר הַמַּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה וְגו' שאני רוצה ליטול ממנו רשות להפוך את סדום, ולכאורה לא יסכים שהרי זה היפך מידת החסד של אברהם, וכיצד אגלה לו. ואיני יכול לעשות בלי הסכמתו, שהרי מילא כל העולם בחסד.

אלא הטעם שאני מגלה לו, פִּי יִדְעֵתוּ וְגו' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, שהיות ואברהם בעצמו לא רק שעשה צדקה אלא גם משפט, בודאי שיסכים במקום שנצרך לעשות משפט.

*

ולכן המלאכים שנשלחו לסדום היו מלאכים של רחמים, משום שכל העולם היה מלא בחסד.

ולכן המלאך הלך קודם לאברהם, לומר שהיה מלאך רחמים בשביל זכותו של אברהם. ולהראות שהיה צריך ליטול ממנה רשות.

ומה שהיו מלאכי חסד, הועילו שניצלה צוער.

שיקברוהו. לכן אברהם קרא לכולם, כדי שאם עפרון לא יסכים למכור את השדה, צריך שמישהו אחר ימכור לו מקום לקבורה. ונמצא שכולם קשורים לקבורת ולווית הנפטר. ולאחר שגמר את המקח, ביקש מהם שילוו את שרה.

וזה מה שכתוב: **לְאַבְרָהָם לְמַקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי חַת כָּל פְּאֵי שְׁעַר עִירוֹ**, שקרא לכולם לפי שני הטעמים הנ"ל, ולאחר מכן כתוב **וְאַחֲרֵי כֵן שָׁמִיד לְאַחַר מִכָּן קָבַר אַבְרָהָם**, שבכך כולם יגמלו עימה חסד.

והנה הטעם ששרה נפטרה בקיצור ימים, היות וצדקה על אברהם 'חמסי עליך', והמוטר דין על חברו נענש כדברי הגמרא. ולכאורה, גם אברהם היה צריך להענש, שהלא הגמרא אומרת שם, שגם מי שצועקים עליו נענש, ומדוע אכן האריך ימים. אלא, משום שגמל חסד עם שרה בקבורתה. וזה מה שאמר המדרש על הפסוק במשלי: **רִדְף צְדָקָה' זֶה אַבְרָהָם, 'וְחָסֵד' שְׁגַמַּל חָסֵד לְשָׂרָה** שפעל כנ"ל שיבואו כל בני חת לקבורתה, ולכן **'יִמְצָא חַיִּים'** - שהאריך ימים על אף שלכאורה היה צריך למות בקיצור ימים, ככתוב בפרשתנו: **שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם וְגו' מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחַמִּשׁ שָׁנִים** שהאריך ימים משום שגמל חסד.

ומוכרחים לומר שהאריך ימים כשכר על שגמל עימה חסד. שהלא המדרש אומר שכל מי שגמל חסד עם שרה, זכה להאריך שנים נוספות ולהשתתף בלווייתו של אברהם. ובודאי, שגם אברהם שגמל עימה חסד האריך ימים. ועוד, אם הוא לא יאריך

אור החיים הקדוש - רבי חיים בן רבי משה זיע"א

וְתִאמַר שְׁתֵּה אֲדֹנָי וְתִמְהַר וְתִרְדּוּ כְּדָה עַל יְדָה וְתִשְׁקֶהוּ (כד, יח).

יטרח הוא בשאת הכד לשתות. ואומר ותשקהו, פירוש מלבד שלא טרח לשאת הכד, עוד לה שהיתה טורחת לקרב לפיו המים, שלא יצטרך הוא אפילו להטות הכלי.

ותאמר שתה וגו'. פירוש כנגד שאמרת גמיאה מעט, שתה כחפצך. ולא שישתה הוא בידו, אלא היא תטרח במצוה להשקות צמא למים, ותמהר ותורד כדה על ידה, כדי שלא

לימוד יומי מהספר הקדוש יסוד ושורש העבודה

מהאי גברא רבה ויקירא, מחצב סנפירא וכו', כמוהר"ר אלכסנדר זיסקינד בכמהור"ר משה.

פרשת חיי שרה

דלבא, ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא רחיקא ולא ברעותא, כמה דאת אמר (תהלים עח, לו) 'זיפתוהו בפיהם ובלשונם יזכרו לו ולבם לא נכון עמו', הוא אומר אליך ה' נפשי אשא ולא כן מלוי אלא בלבא רחיקא, הא גרים ליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומוי כו'. ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותא במאריה כו' [בא וראה כיון שאדם עשה תפילה במעשה ובדיבור וקשר קשר היחוד, נמצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים, אז צריך אדם להראות עצמו אחר שסיים תפילת העמידה כאילו נפטר מן העולם כו', שהרי התודה חטאיו והתפלל עליהם, עכשיו צריך לאסוף כו' וליפול ולומר אליו 'אליך ה' נפשי אשא' כו', ויראה אדם עצמו כאילו נפטר מן העולם כו'. ותיקון זה צריך בכוונת הלב, ואז הקב"ה מרחם עליו ומכפר לו לחטאיו. אשרי אדם שיודע לפתותו ולעבוד את קונו ברצון ובכוונת הלב, אוי לו למי שבא לפתות את קונו בלב רחוק ולא ברצון, כמו שנאמר 'זיפתוהו בפיהם ובלשונם יזכרו לו ולבם לא נכון עמו', הוא אומר אליך ה' נפשי אשא ואין כל דבריו אלא בלב רחוק, הרי גרם לו להסתלק מן העולם עד שלא הגיעו ימיו ועל כן צריך אדם להדביק נפשו ורצונו בקונו כו'], עד כאן לישנו בקיצור.

לכן בשביל חומר העונש רחמנא לצלן של מניעת כוונת הלב בפסוק זה של המזמור, נהגו העם לומר מזמור אחר בנפילת אפים, והוא מזמור ו' אל באפך תוכיחני. אך ראוי וישר לאדם אף שיאמר מזמור ו' בשעת נפילת אפים כנהוג, על כל פנים בעת שיאמר רחום ותנון חטאתי לפניך, אחר נטיית הראש על היד בין הברכים יקבל עליו מסירת נפש בציור איזה מיתה בכוונה עצומה, ואחר כן יאמר הנוסח כנהוג ה' מלא רחמים רחם עלי, לפי שעיקר נפילת אפים היא המסירת נפש שבה. ואף ביום ב' וה' שאומרים תיכף אחר הוידוי תפלה של והוא רחום, עם כל זה יקבל עליו מסירת נפש תיכף אחר הוידוי וי"ג מדות אף מעומד, ורחמנא לבא בעי, ואחר המסירת נפש יאמר התפלה של והוא רחום עם הצבור.

אך בכתבי האריז"ל מזהיר מאוד שנפילת אפים יהיה תמיד תיכף אחר י"ג מדות אף ביום ב' וה', ותפלה של והוא רחום יאמר אחר נפילת אפים, ובודאי במי שלא יתראה עליו בזה יוהרא בפני הבריות מוטל עליו להתנהג כן.

נפילת אפים. תיכף אחר הוידוי וי"ג מדות, ודוקא מיושב. ועיקר נפילת אפים על פי זוהר הקדוש וכתבי האריז"ל הוא דוקא באמירת מזמור כ"ה, לדוד אליך ה' נפשי אשא עד סוף המזמור. ועיקר התקון על פי זוהר הקדוש וכתבי האריז"ל בנפילת אפים, זה למסור עצמו למיתה בזה המזמור בפסוק אליך ה' נפשי אשא. ב' תרומה וזה לשונם בזה חדש, דכיון דצלי צלותא ואודי על חובוי, מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו, 'לדוד אליך ה' נפשי אשא' כו', ברעותא דלבא ישוי גרמיה לקודשא ב"ה דמסר ליה נפשיה ברחימו, וקודשא ב"ה חשיב עלויה כאלו נטיל נשמתיה מיניה. ועל דא צריך למנפל בארעא כמת בשעתא דיימר נפילת אנפין, בגין דאית חובין דעביד בר נש דלא מתכפרין אלא במותא, כדכתיב (ישעיה כב, יד) 'אם יכופר העון הזה' וגו', והשתא דאתחשיב ליה דנטיל קודשא ב"ה נשמתיה ואיהו יהיב לה ברעותיה, וההיא שעתא קיימו לכפרא על חובי ואשלים לכל סטרין כו' [שכיון שהתפלל תפילה והתודה על חטאיו, מכאן ולהלאה מראה עצמו שמוסר נפשו לקונו באהבה, 'לדוד אליך ה' נפשי אשא' כו', ברצון הלב ישים עצמו לקב"ה שמסר לו נפשו באהבה, והקב"ה מחשיב עליו כאלו נטל נשמתו ממנו. ועל כן צריך ליפול בארץ כמת בשעה שיאמר נפילת אנפין, מפני שיש חטאים שעשה אדם שלא מתכפרים אלא במיתה, ככתוב 'אם יכופר העון הזה' וגו', ועכשיו שנחשב לו שנטל הקב"ה נשמתו והוא נתנה ברצונו, ואותה שעה עמדו לכפר על חטאיו והשלים לכל הצדדים כו'], עד כאן לישנו בקצור.

אך כלפי גודל התיקון והשכר של האדם המכוין בפסוק זה מסירת נפש כראוי, כן הוא גודל העונש רחמנא לצלן למי שאינו מכוין כראוי. וזה לשון הזוהר הקדוש פרשת במדבר (קכ, ב), תא חזי כיון דבר נש עביד צלותא בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דיחודא, אשתכח דעל ידיה מתברכין עילאין ותתאין, כדן בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא כו', דהא אודי חטאיו וצלי עלייהו, השתא בעי לאתכונשא כו' ולמנפל ולימא לגביה 'אליך ה' נפשי אשא' כו', ויחזי בר נש גרמיה כאלו פטיר מן עלמא כו'. ותקונא דא בעי בכוונה דלבא, וכדן קודשא ב"ה מרחם עליו ומכפר ליה לחובוי. זכאה הוא בר נש ידע למפתי ליה ולמפלח למאריה ברעותא ובכוונה

בקשת רבינו בצוואתו:

בקשתי היא במאד מאד שיקבעו בו שעור לימוד בכל יום, ומבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון,

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

עורך: הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי סורוקה

חדש! ניתן לשמוע וזרמים וסיפורים מהבן לאשרי ברכה משולשת ז"ע
בקול הישועות 554-454-0733 שלווחה 7

השראת השכינה ושמות הקודש

ויאמר היש בית אביך מקום לנו ללון, ולרבקה אח ושמו לבן, וירוץ לבן אל האיש החוצה אל העין, ויהי כראות את הנזם ואת הצמידים על ידי רבקה אחותו, ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים' (כד, כג-לא). פירש רש"י פניתי הבית מעבודה זרה. יש לדקדק מהיכן ידע לבן שאליעזר מקפיד על עבודה זרה שלא תהיה בבית, עד שבלי שאמרו לו קם ופינה את העבודה זרה מהבית.

ויש לומר הנה אליעזר אמר לרבקה זמקום לנו ללון, ולכאורה תיבת "לנו" כמיותרת, שהרי מובן מגאליו שהוא מבקש מקום ללון בשבילו ובשביל אנשיו וגמליו. ועל כן הבינה רבקה שבגלל היות אליעזר ואנשיו מאנשי בית אברהם שעמד וביטל את כל העבודה זרה של תרע אביו, בוודאי הוא מקפיד על עבודה זרה שלא תהיה בבית,

ולכן הוסיף אליעזר בדבריו תיבת "לנו", כי " לנו, עם הנקודות" (112). (כל הניקוד מורכב מנקודה וקו, והחשוב הוא נקודה דומה בצורתה לאות י' ולכן ערכה 10. קו דומה בצורתו לאות ו' וערכו 6). גימטריה "הויה" אלקים" (112). לרמוז שיש "לנו" השראת השכינה ושמות הקודש "הויה" אלקים" ואנחנו שייכים להקב"ה ולא לעבודה זרה ח"ו, ועל כן אמר לבן פניתי הבית מעבודה זרה.

אליעזר פרח באוויר עם הגמלים

ולרבקה אח ושמו לבן, וירוץ לבן אל האיש החוצה אל העין, ויהי כראות את הנזם ואת הצמידים על ידי רבקה אחותו, ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים' (כד, כט-לא), פלא הנה תיבות "את הנזם ואת הצמידים" ראשי תיבות שם הקדוש "אהוה", היוצא מפסוק "את השמים ואת הארץ" (א, א). ראשי תיבות "את השמים ואת הארץ", שם הקדוש "אהוה" הנקרא בזוהר הקדוש (ח"א רנא, א). "שם הדעת".

כמו שכתב בספר 'מאור ושמש' (שמות יב). על הפסוק 'החודש הזה לכם ראש חודשים' (שמות יב, ב). הספירה'

השלישית נקראת נהר והיא בינה ומשם יוצאין נחלים והתחיל 'עולם חסד יבנה' ו'בינה' הוא עולם 'התשובה', ושם של 'בינה' הוא שם 'אהי"ה', ואמרינן בגמרא במסכת פסחים (נד, א). שהתשובה קדמה לעולם. פירוש כי החוטא פוגם ב'ד' המידות, דהיינו שהיה לו איזה אהבה רעה או יראה רעה או התפארות, או שרצה לנצח תבירו שיודה על שקרו או שאינו מודה על האמת או שיש לו תאות רעות רחמנא לילצן, את הכל צריך לתקן ולעשות תשובה, ו'תשובה' היא מעולם ה'בינה' לכן התשובה קדמה לעולם, ושמעתי שמה שנקרא 'השם' של 'תשובה' בשם 'אהי"ה' מפני שצריך הבעל תשובה לומר מה שעבר 'אין' ומעתה אני מקבל עלי שאהיה עובד ה' באמת... ויש עוד עולם התשובה גבוה מבינה והוא נקרא 'דעת' ושם שלו 'אהויה" היוצא מפסוק 'את השמים ואת הארץ' (א, א). ראשי תיבות "את השמים ואת הארץ", והוא גושפנקא חותם המלך הקב"ה מלכו של עולם, דחתים ביה שמיא וארעא. ואיתא בספרים ש'דעת' הוא במקום 'כתר' מפני שכתר בלתי אפשר להשיגו ולית מחשבה תפיסא ביה להיות דבוק באין סוף, על כן יצא הדעת שהוא המדבק עולמות התחתונים עם העולמות העליונים, הארציות עם הרוחניות, וכולם הם רצונות והדעת הוא רצון כל הרצונות... שעל ידי שהאדם משפיל עצמו מאוד והוא בעיניו כאפס ותהו וזוכה אל ה'דעת' ששם שלו 'אהויה" והוא המדבק והוא גושפנקא דחתי בה שמיא וארעא ועל ידי זה יכול לייחד עולמות עליונים עם עולמות התחתונים והבן.

וצריך להבין למה בעל הטעמים בטעמי המקרא הפריד את התיבות "את הנזם ואת הצמידים" ושם את הטעמים "זרקא מונח סגול" על התיבות "ואת הצמידים על ידי אחותו", שהמשמעות היא להפריד בין תיבות אלו, והרי לפי דברינו כל התיבות "את הנזם ואת הצמידים" מרמזים עניין אחד, את השם הקדוש שם הדעת "אהוה". ואולי רצה בעל הטעמים בטעמי המקרא לרמוז בזה לבן הארמי דיבר אחד כפה ואחד בלב, ורימה את כולם בהסבירו להם שהוא רץ להציל את אחותו, לראות את האיש ולבודקו, האם כוונתו לזכר ערווה ובא להמשיך לב אחותו אחריו, בנונתו לה תכשיטין יפים ויקרים כל כך, ונרמזו בתיבות "ויהי כראותו את הנזם" (1167). גימטריה "צער רבקה תני הלב לא הלכד" (1167). הכוונה, להזהיר את אחותו שלבן הרמאי גער באחותו רבקה,

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד ויגיד בשמי דברי תורה,
אני מתפלל עליו תפילה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו
לישועות מכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה
ברוחניות ובגשמיות בעוה"ז ובעוה"ב, וישיתעורר ליבו ברוח
טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

לא. ודרשו רז"ל הובא ברש"י פניתי את הבית מעבודה
זרה, ועשיתי שם מקום בשביל הגמלים. וכאומרם ז"ל
במדרש רבה (בראשית פ"ס, ז). 'למה תעמוד בחוץ' (כד,
לא). אין כבודך שתשב בחוץ. 'ואנכי פינתי הבית' (כד,
לא). מטינופת של עבודת כוכבים.

וכן כתב בספר הקדוש 'שם משמאל' (הושענא רבה
תרע"ו). ענין "הערבה" הניטלת בפני עצמה ביום
הושענא רבה, אחר שניטלת כל ימות החג בצירוף
הלולב, יש לומר על פי דברי ב"ק זקני האדמו"ר הגדול
וצלה"ה מקאצק בדברי המדרש רבה פרשת חיי שרה
(בראשית פ"ס, ז). 'זירוף לבן אל האיש החוצה אל
העין' (כד, כט). מעייניה ליה. 'עומד על הגמלים על
העין' (כד, ל). מעיין גרמיה. ופירש "מעייניה ליה"
שלבן הסתכל והתבונן במהותו של אליעזר כמה הוא
גדול ורם הערך, שהתעלה אצל אברהם במעלות
הקדושה, וזה גרם ללבן "מעיין גרמיה" היינו שאחר
כך הביט והתבונן בשפלות עצמו כמה הוא רחוק
ממעלתו של אליעזר, כי כל דבר נערך לעומת היפוכו
ודפח"ח. והוספנו לומר שמפני שהשיג בושח בעצמו
ונכנע ונתבטל לפני אליעזר, על כן נתעלה גם הוא
ועשו דבריו רושם שאמר "בוא ברוך ה'" שמכאן שיצא
אליעזר מכלל ארור לכלל ברוך כבמדרש שם (בראשית
פ"ס, ז). 'זיאמר בוא ברוך ה'" אמר רבי יוסי בן רבי
דוסא כנען הוא אליעזר, ועל ידי ששירת אותו צדיק
באמונה יצא מכלל ארור לכלל ברוך. ויש לומר דכן
הוא נמי בענין "הערבה" שרומזת לאין בו לא ריח תורה
ולא טעם מצות, ונאגד עם יתר המינים כענין חלבנה
עם סמני הקטורת, כמו שאמרנו ז"ל באהרן כשהיה רואה
אדם חוטא היה מתחבר עמו והלה חושב בלבו אילו
היה אהרן יודע מעשי היה מתרחק ממני ולא היה רוצה
להביט בי ומתוך כך היה עושה תשובה, ועל כן תשובה
שהוא יום טוב של אהרן מצרפינן הערבה עם הלולב,
ככדי שהאיש שאין בו לא טעם ולא ריח יערוך את
עצמו נגד האחרים שיש בהם טעם או ריח, ומכל שכן
לזה שיש בו טעם וריח, ואז ישיג בושח והכנעה בעצמו,
וכענין "מעייניה ליה ומעיין גרמיה", ומתוך כך גם
הוא יעשה תשובה. ועל כן כמו אצל לבן אחר ששם
אל ליבו לערוך מהותו לעומת מהות אליעזר והשיג
בושח וביטול והכנעה נתעלה עד שהיה כוח בדיבורו
כנ"ל, כן נמי איש שהוא כ"ערבה" שאין בו לא טעם
ולא ריח, והשיג בושח וביטול והכנעה, זוכה להתעלות
עד ששיג מעלה וזוכה להינטל בפני עצמו, ועל כן
נוטלים את "הערבה" ביום הושענא רבה בפני עצמה.

תני לב שלא להילכד ולא ליפול ח"ו ברשת זה הזר.
אבל בקרבו ישים אורבו ופעל מתוך מחשבת זדון
להרוג את אליעזר ולגזול אותו. כמו שכתב רש"י 'זירוף
לבן, למה רץ ועל מה רץ ויהי כראות את הנזם אמר
עשיר הוא זה ונתן עיניו בממון.

וכאומרם ז"ל במדרש ילקוט שמעוני (חיי שרה רמז קט).
'ויהי כראות את הנזם' מיד הלך לבן להמיתו, הכיר
בו אליעזר שמרוצתו לרעה, הזכיר שם קדוש והעמיד
הגמלים על העין באוויר, 'והוא עומד על הגמלים'
באוויר. ויהי בראותו כן הכיר שהוא צדיק ואמר 'בוא
ברוך ה'', שהיה סבור שהוא אברהם, שהיה קלסתר פניו
של אליעזר דומה לאברהם.

וזהו שבא לרמוז בעל הטעמים להפריד בטעמי המקרא
בין התיבות "את הנזם ואת הצמידים" ושם את
הטעמים "זרקא מונח סגול" על התיבות "ואת הצמידים"
על ידי אחותו. לרמוז על כוונת הזדון של לבן הארמי
שרץ כאילו כדי להציל את אחותו, אך בליבו חרש אוון
שמחשבתו היתה לגזולו, וזמם להרוג את אליעזר, אך
כשבא וראהו פורח באוויר עם הגמלים על העין פחד
התחיל מדבר עמו רכות והבן.

לבן הארמי ונשמות אמותינו רחל ולאה

'זיאמר בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית
ומקום לגמלים' (כד, לא), אמרו רז"ל במדרש רבה
(בראשית פ"ס, ז). 'זיאמר בוא ברוך ה'" אמר רבי יוסי
בן רבי דוסא כנען הוא אליעזר, ועל ידי ששירת אותו
צדיק באמונה יצא מכלל ארור לכלל ברוך. ולכאורה
תמוה איך יתכן שעל ידי דיבורי לבן אלו יצא אליעזר
מכלל ארור לכלל ברוך, והרי לבן הרשע היה עובד
עבודה זרה ומה ומה כוחו להוציא את אליעזר מכללו ארור
לכלל ברוך.

ואולי יש לומר שזה היה בכוח של הנשמות הקדושות
נשמות בנותיו אמותינו הקדושות רחל ולאה שהיו
צריכים לצאת ממנו, שהיו עוד כלולות בו והיו עדיין
בשביה בקליפה של לבן.

עוד יש לומר לפי שביטל עכשיו את העבודה זרה שלו
וביזה אותה כל כך, שעשה במקומה אורווה לגמלים
כפשטיה דקרא 'ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים' (כד,

קול הישועות

פנינים ומזכרי השכל בפרשת השבוע
מתורת הזרע שמשון זי"ע

0733-454-554

לפרטים, הערות והארות, הקדשות
והנצחות: 05276-97791
לקבלת הגליון במייל:
z0772027554@gmail.com

הפעילות בחסות מידעדרוס:
08-9979095

כל הזכויות שמורות ניתן להדפיס לצורך
אישי בלבד

נא הצטרפו לתורמים הרבים
ותראו ישועות
~ עמדות נדרים פלוס <
תולדות שמשון

~ קול הישועות 0733-454-554
~ הפקדה בבנק: 20-489-411390
על שם תולדות שמשון

לרפואת וישועת עם ישראל.

עריכת והפצת הגליונות לזכות:
אברהם ישעיהו בן לאה, מיכאל בן
דבורה, יעקב יואל בן סימא שמחה,
ישראל בן חיה אהובה וזוג מלכה שושנה
בת שירה לאה, הדסה בת ליבי, יצחק
פנחס בן ביילא, רחמים בן חנה ברכה,
ניסים בן מרסל, חיים מאיר בן עלקא,
שמעון בן תמר, יעקב בן תמו ומסעודה
מרסל בת פרחא,

לרפואה שלמה

חיה בת שולמית שרה, הדסה בת ליבי,
הרב יוסף בן מזל טוב, מכלוף בן ימנה

לעילוי נשמת:

שירה לאה בת יעקב הכהן,
דבורה רות בת לייבל לואיס,
יצחק בן עיישה, שלום פרץ בן חיים,
מרדכי בן שושנה, קלודין מזל בת סול,
דורה דינה בת סטה

לזיווג הגון בנקל בקרוב, ובני חיי ומזוני:
יצחק חי בן טובה,
חוה לאה בת פלורה,

מכון תולדות שמשון

לז"נ הגאון המקובל חסידא קדישא
רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע
ללמוד • להתענג • להושע

לומדים יקרים,
שימו לב

בהשתדלות קטנה,
בכמה מילים

אתם יכולים לצרף
לומד נוסף לעסוק
בדברי הצדיק זי"ע.

השקעה קטנה,
פירות מרובים.

תזכורת,

הבטחתם תרומה אם תושעו?
זה הזמן! לתרום וגם לפרסם!

כל הישועות
מכון תולדות שמשון